

SBK

KONTAKT

2005:1

Södertälje båtklubbs medlemsblad

Klubbhuset kompassen innan altanen färdigställts!

HYRESHÖJNING

**Styrelsen har beslutat att höja hyran för Kompassen
från och med 050101**

Se sid 11

Fortsätt så!!

Precis hemkommen från en veckas skidsemester i Argentiere i franska alperna var det med stort nöje som jag fann e-postlådan full med material till årets första nummer av SBK Kontakt. Det är alltid lika trevligt när man som editör har lite material att bita i. Fortsätt så!

Men mycket vill ha mer. Mera insändare och framförallt flera bilder. Det blir så mycket trevligare att bläddra i en tidning om det finns lite bilder här och var insprängt bland textmassorna. Det är ju ingen forskningsavhandling som vi försöker skapa. Har ni inte digitala bilder så blir jag väldigt glad om ni kan tänka er att låna ut pappersbilder som vi kan scanna in. Originalen får ni sedan självklart tillbaka så fort som möjligt, skicka bara med en returadress.

Om ni har några förslag till ändringar eller vill tycka till om tidningen så är ni mer än välkomna att skicka in det också.

Med Vänliga Hälsningar

Malin Holmvall
SBK Kontakt, Editör

**Medlemsmöte i Kompassen
tisdag 8 februari kl 1900 !**

Nästa nummer av SBK KONTAKT kommer omkring den 1 april. Sänd in dina bidrag senast den 10 mars 2005 till Henn Avasalu.

Copyright: SBK KONTAKT. Överträdelse beivras.

Henn Avasalu
Floraborgsvägen 62
152 51 Södertälje
Email: henn.avasalu@delta.telenordia.se
Telefon: 550 188 64

Innehåll

Fortsätt så!!	2
Ordförande har ordet	3
Om elsäkerhet	3
Information från slipstyrelsen	4
CERTIFIKAT För din båt!	5
Program för våren 2005	5
KANOTSEGLING	6
Segling till Visby	6
SBK-Veteraner och seniorer ...	7
”Festligt, Folkligt, Fullsatt”	8
Klassiska konstruktörer	10
Höstaktiviteter	10
Damsektionen	11
Hyreshöjning	11
En lärarik Östersjödust	12
Anslagstavlan	16

Ordförande har ordet

God fortsättning på det nya året och tack för visat fortsatt förtroende för mitt ordförandeskap!

Stort tack alla avgående funktionärer och välkomna alla nya som kommer att medverka till att klubbens verksamhet rullar vidare.

I mötesprotokollet ifrån årsmötet samt i klubbens årsberättelse, som finns uppsatt i respektive klubbstuga på Karlberga och Mälarbadet, kan ni läsa mer om vad som hänt under året och vem som gjort vad!

Lite framtidsvisioner/planer:

Ungdomsaktiviteterna i klubben har gått på sparlåga under en tid, seglarlägret på Kalven har i stort sett varit enda aktiviteten, jag och styrelsen vill gärna se mer aktiviteter och kommer att försöka stödja och ge möjligheter till en förnyad och mer anpassad verksamhet, exempelvis andra typer av jollar, seglingsaktiviteter som inte är så kappseglingsinriktade etc.

Enligt vår fem-års plan är det Slandö Kalvs tur, med en upprustning av piren och en bastu på önskelistan, vi ser fram emot respektive förslag på åtgärd och aktivitet.

Hansta Strand projektet drar snart igång, jag hoppas kunna komma med lite information om detta på medlemsmötet, det kommer helt klart att beröra oss på ett eller annat sätt, förhoppningsvis mest åt det positiva hållet.

När Sörmlands Kustens Båtförbund, vilket vi är medlemmar i, hade årsmöte i november, diskuterades mycket om föreningens och alla klubbars aktiviteter, problem med att få funktionärer och ett engagemang i klubbarna, sådant som behövs för att få en klubb att leva vidare med en verksamhet uppbyggd på ideellt vis. Det bildades en "framtidsgroup" där jag och två klubbordföranden åtog oss att förbereda ett möte i vår där vi skall besluta om vad dels SKBF skall ha för verksamhet framöver samt dels hur våra

båtklubbars inriktning/verksamhet och uppbyggnad skall vara. Vi kommer att skicka ut en enkät till ca 250 st slumpvis utvalda båtägande medlemmar med frågor om hur man vill att framtiden skall se ut. Resultaten ifrån undersökningen kommer att vara ett av underlagen för besluten framöver. Jag återkommer om detta framöver.

Den katastrof som drabbat många har även berört några av våra medlemmar på olika sätt, tänk på och hjälp de på något vis drabbade, både de som finns runt oss här hemma och de vars länder och hem stod i vägen för jordens krafter.

Med detta utskick finns klubbens kalender med möten och evenemang, förhoppningsvis finns där något som passar var och en.

Det bästa tillfället att få information, komma med förslag samt ha synpunkter är att delta vid de återkommande medlemsmöten klubben har !

Väl mött vid medlemsmötet 8/2 kl. 19.00 i Kompassen

Med önskan om en god vinter!
/Göran Eriksson

Information från slipstyrelsen

STYRELSEN HAR OBSERVERAT, att vid Mälarbadsvarvet, företrädesvis hösten 2004 har vissa sektioner av vårt elsystem uppvisat en sällsynt hög förbrukning. Vid granskning av fenomenet har visat sig, att från tillgängliga eluttag slingrar sig kablar till vinterupplagda båtar –och däri befintliga värmefläktar som går dagarna i ända! Detta FÅR INTE förekomma!

Enligt våra ordningsregler och reglemente får du bruka el till belysning, dammsugare o elverktyg, när du jobbar med båten. Elvärme får brukas, men FÖRST SEDAN DU FRÅGAT ansvarig person i slipstyrelsen! Studium av nämnda dokument anbefalles. Ett ohämat uttag av energi belastar dels vårt elsystem, som inte är dimensionerat för några excesser, dels kostar det klubben onödigt stora pengar. Klubbkassan är inte avsedd täcka enskilda medlemmars bekvämlighet i denna fråga. /Slipstyrelsen

Slipstyrelsen, genom Mats Blid, vill tillkännage följande datum att notera och lägga på minnet:

ARBETSDAG:	Lördagen den 29 januari kl 0900. Slipstyrelsen kommer även att anslå om detta samt annonsera i LT ” 100 ord ”
STÄDDAG:	Torsdagen den 26 maj kl 1800 Vi ska städa av varvet samt flytta vaggor och bockar
BOMMAR ILÄGGES:	Lördagen den 16 april kl 0900
SJÖSÄTTNINGAR:	
<u>KRAN</u> ; (Båda planerna)	Tisdagen den 19 april kl 1700
<u>SLIPEN</u> ;	Torsdagen den 21 april kl 1700 Tisdagen den 26 april kl 1700 Tisdagen den 3 maj kl 1700 Tisdagen den 10 maj kl 1700 Torsdagen den 12 maj kl 1700 Torsdagen den 19 maj kl 1700

Sjösättande medlem uppmanas medföra och för slipstyrelsen uppvisa dokumentation om båtförsäkring samt medlemskap i klubben!

Slipstyrelsen önskar alla en god fortsättning på 2005.

CERTIFIKAT

För din båt!

Södertälje Båtklubb kan nu tillhandahålla ett nytt, modernt certifikat för din båt. De gamla var från femtiotalet och innehöll bl a lagtexter och bestämmelser, vilka för länge sedan upphört att ha någon verkan.

Nu finns alltså ett uppdaterat certifikat i behändigt format och med svensk och engelsk text.

ETT CERTIFIKAT ÄR DIN BÅTS ID-HANDLING!

Skicka därför uppgifter om din båt; namn, typ, tillverkare, byggår, alla mått, displacement, segelyta, motor och –styrka till styrelsen så får du ditt certifikat. Själv fyller du i ditt namn, personnr, adress och undertecknar detta.

Beställ ditt certifikat nu inför säsongen 2005!

SÖDERTÄLJE BÅTKLUBB

**CERTIFIKAT
FÖR FRITIDSBÅT**

INREGISTRERAT I SÖDERTÄLJE BÅTKLUBB

CERTIFIKAT FOR PLEASURE CRAFT
REGISTERED IN SÖDERTÄLJE BOAT CLUB

Program för våren 2005

Information från studiekommiteén:

Onsdagen den 9 mars

Knopar ”när, hur och varför”

Här finns möjlighet att bättra på sitt knopvokabulär och framförallt få lite tips när det gäller val av knop i olika sammanhang.

Lärare/instruktör Malin Holmvall

Lördag 2 april.

Prylbytdag.

Byt – sälj – köp bra båtprylar som bara ligger och tar plats. Eventuellt kommer vi att samverka med andra båtklubbar.

Onsdag 11 maj

Sjökläder

Vi viker en kväll för att informera oss om bra kläder till sjöss.

Vi besöker/får besök av representanter för Henry Lloyd och/eller Musto.

Detaljerna är i skrivande stund ej klara. Studiekommiteén återkommer.

Studiekommittén innefattar:

Gunilla Englund, Torgny Holmvall, Jenny Holmberg.

KANOT- SEGLING

Vi har tidigare, såväl i ord som bild berättat om den kanotsegling som bedrivits i Södertälje Båtklubb. Det fanns en sektion för detta redan på 30-talet, som var mycket aktiv och leddes av Sune Johansson, sedermera ordförande i SBK. Sektionen hade t o m eget brevpapper med illustrerat brevhuvud.

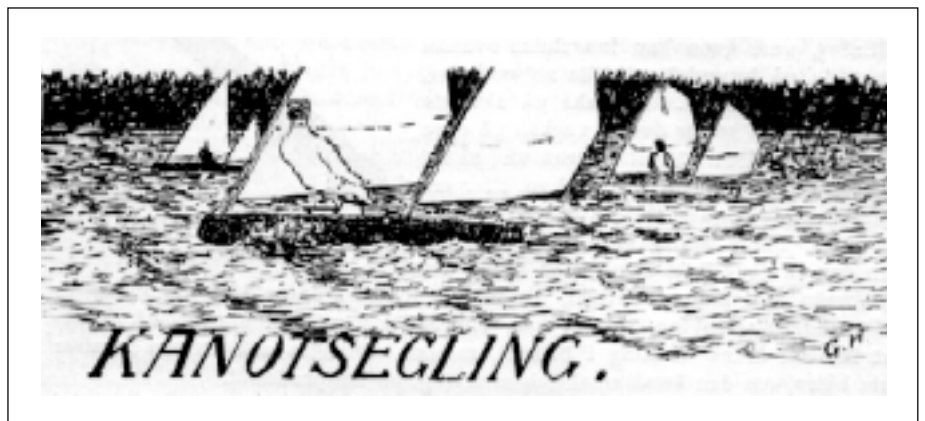
Tyvärr splittrades gänget när kriget kom med inkallelser och annat. Först i mitten på 50-talet var det dags igen, och nu kom den verkliga guldåldern inom kanotsegling.

Men kanotseglingen har äldre rötter än så. Redan i slutet av 1800-talet förekom kanotsegling, både i USA och Sverige. I en "Almanack för ungdom" årgång 1908 har vi hittat ett kapitel i ämnet. Läs och njut av äldre tiders språkbehandling och den inställning och de attityder som var rådande då.

"Kärleken till sjön har vi fått i arv efter våra förfäder vikingarna, vilkas djärva och oförvägna seglarbragder vi hört besjungas i saga och sång. Sjölivet rekommenderas ju varmt av dess utövare, och flera med dem, som ett ypperligt uppfostringsmedel för pojkar; och av alla de mångsidiga grenar, sjöyrket erbjuder som gagneliga för uppfostran, är troligen ingen mera lämplig att utbilda företrädesvis de manliga karaktärsdragen än kanotseglingen.

Outtröttlig uppmärksamhet och kraft i handling äro egenskaper, som kanotsegling kanske mer än andra sysselsättningar kräver. Den svåra konsten att kunna tänka klokt och handla snabbt i ett och samma ögonblick äro värdefulla egenskaper och en skatt, som är väl värd all den tid, som ägnas åt dess förvärvande, och som, en gång vunnen, har sitt värde och sin tillämpning inom vilket yrke som helst".

/ Red

Segling till Visby

040618~040621

Det var tre glada amatörer från Astra Zeneca som började tjata på Jörgen Hedengren. Att de ville göra något häftigt. Segla till Gotland kanske?

Jörgen frågade mej (Leif Andersson) om jag hade lust att följa med. Jag svarade ja med en gång. Sen började vi att planera och prata om detta. Göran Eriksson fick höra talas om detta och blev intresserad. Han ville segla med egen båt och besättning. Vi kom fram till att helgen före midsommar var den som skulle passa oss alla.

Vi tog ledigt Fre, Lör, Sön, Mån. Det var ganska roligt att planera mat och dryck och dela ut till besättningen. Vi kom iväg så att vi kunde slussa Tor kl 15.15. Vi hade en sydlig vind så det blev motorgång till Axviksholmar. Sen åkte seglen upp. Det blev en hård kamp mot Görans Comfortina 32 ut mot Landsortsangöring. Vinden började att mojna när vi kom ut på öpp-

nare vatten. Vi började att prata om vilka som skulle ha första vakten. Vi var 5st på Jörgens Contrast 36.

Vi fick se en fantastisk solnedgång. Tyvärr så tog vinden slut när solen försvann i horisonten. Motorgång i 4 tim. Soluppgång lika vacker. Vinden kommer 3-4 m/s vi kunde sträcka mot Visby. Vi kom till Visby kl 13.30. Vi tog Görans 32 med 23min. Väl inne i hamnen kunde vi välja och vraka var vi ville ligga. Det var inte så många svenska båtar mest utländska. Vi förtöjde i stentrappan längst in i hamnen nära till allt. Högsäsongen har inte börjat riktigt ännu. Vi bokade bord på Gute Källaren till kvällen.

Det blev storbilds-TV SWE-ITA i fotboll. Det blev inte den där riktiga stämningen regnet och kylan kom. Men vi var glada. Lördagen började bra sov länge. Bokade bord på Munken. Gick upp till Visby värds- hus och badade bastu. (bör bokas om man är många) Tyvärr så var Göran och hans besättning tvungna att segla hemåt de skulle jobba på måndag. Söndagen bjöd på ett vackert väder och mycket vind SW 10-12m/s. Vi gick runt i Visby och tittade på sevärdigheterna.

Kl 19.00 seglade vi ut från Visbyhamn. Vi fick en fin länsbog med spirad fock och farter uppåt 12,5 knop. Det blev inte en lika fin solnedgång som i torsdags. Vinden minskade när vi kom närmare Landsortsang- öring. Det blev inte så mycket sovande under natten men det var häftigt tyckte besättningen. När vi började närma oss Fifångs norra kl 06.00 måndagsmor- gon. Så bestämdes det att vi skulle gå in där och sova och äta frukost. Det blev en strålande morgon med 4 timmars sömn och frukost i sittbrunnen. Sen blev det kortbrallor och spinnaker in till Albinhallen. Vi var hemma i hamnen kl 17.00

Alla som gjorde den här seglingen var nöjda och po- sitiva till att vi skulle gör om det nästa år Det vore kul om fler kunde få uppleva något sånt här häftigt som vi fick. Det kan bli en tradition av detta vem vet. Vi skall i alla fall försöka.

/Contrast 36 Jörgen Leffe Micke Johan Aki
Segla vackert

Vi skall segla till Gotland i sommar 17/6-20/6

SBK~Veteraner och seniorer!

Med en tillönskan om Ett Gott Nytt År kommer här en inbjudan till vårens ärtluncher och några tänkbara utflykter till huvudstaden.

ÄRTLUNCH

Ärtorna är tänkta att avnjutas torsdagarna den 27 januari, 24 februari samt den 17 mars. Anmälan gör du som tidigare senast kvällen innan till Stig Berglund på tfn 550 685 41 eller 070-517 13 56. Dessutom kommer påminnelser under "100 ord" i LT.

RESA I

Utflykten till Vin- och spritmuseet som vi talade om är planerad till den 8 februari, med anmälan senast den 31 januari.
Kostnad ca 150:- inkl kaffe

RESA II

Den andra utflykten som går till Skeppsholmen är planerad till den 1 mars, med anmälan senast den 24 februari.

Kostnad ca 100:- exkl förtäring.

Anmälan görs till Stig Berglund.

Välkomna till vinterns/vårens sammankomster !

/Stig Berglund

Ordföranden Göran Eriksson hälsar 4/6 av festkommittén välkommen

”Festligt, folkligt, fullsatt”

Som ni ju känner till har Södertälje Båtklubb celebrerat fyllda 85 år, bl a med en jubileumsmiddag den 23 oktober i Kompassen.

Vi presenterar här en del bilder från evenemanget, som samlade fullt hus –och där det var fullt ös; god mat, trevlig samvaro klubbkamrater emellan, och dans till midnatt. ”Festligt, folkligt, fullsatt” skulle det hetat i en Nalenannons från 50-talet! Vår Galapeter-fotograf Åke Persson är mannen bakom bilderna.

/ Red.

Lennart Hedman, Mona Holmberg

Enmansorkestern, mycket uppskattad

F d ordföranden Åke Rolander ordnar kameran

I dansens virvlar

Samling före maten

Samling före maten

Fr v Jonas Magnusson, Lars och Mona Holmberg, Berndt Granqvist och Benny Nilsson

Festkommittén gläds åt att festen blivit lyckad

Klassiska konstruktörer

Någon enstaka gång skymtar kust- och havskryssare, av trä, i ”till salu”spalterna. Goda sådana båtar byter inte ofta ägare. Om då annonsen innehåller namnet ”Iversen” framför båttypen vet kännaren att här kan det vara något alldeles extra.

Jac M Iversen föddes i Norge 1884 och började rita och bygga båtar redan som tonåring. Efter några års studier och praktik i USA startade han eget varv 1907, vars verksamhet kom att omfatta upp till 40 anställda. ”Kustens kynne präglar båten” heter det ju, och i Norge är havet alltid nära. Detta gynnade bl a framväxten av talrika ”spidsgattere” –utmärkta i havssjö. Men Iversen ritade även skärgårdskryssare och R-yachter upp till en tolvastorlek. Man hann bygga 300 båtar innan den ekonomiska krisen efter första världskriget nådde Norge. Varvet lades ned och Iversen flyttade till Sverige.

Här fick han anställning på Neglingevarvet som arbetsledare men beslöt att bli sin egen redan efter två år. Han etablerade då en konstruktions- och båtförmedlingsbyrå i Stockholm. Iversen var oerhört produktiv. Under de 65 år han höll i ritstiftet ritade han 1000 båtar, varav åtminstone 300 motorbåtar och

150 andra farkoster. Allt från jollar till lastfartyg. Merparten är arkiverat hos Sjöhistoriska museet, en mindre del i Oslo.

Utmärkande för han insats över tiden var alla mycket noggranna ritningar och arbetsbeskrivningar, riktade till självbyggare, vilka i allmänhet lyckades väl med sina byggen tack vare det fullödiga underlaget. Som för andra konstruktörer av sin tid var båtens linjeskönhet och harmoni av allra största vikt. Och många prioriterade utseende och förnämliga seglings- och sjöegenskaper, utrymmet ombord fick nästan bli en slags restpost, dock inte försummad för den skull. Många goda långfärds- och familjebåtar som bär Jac M Iversens signum finns kvar än i dag, ömt vårdade och renoverade för att påminna oss om vår båthistoria och –kultur.

Inom SBK finns i dag åtminstone en Iversen-båt kvar, en femma, som kan beses vid Mälarsvarvet. Och från mitten av femtiotalet fanns under många år en vacker kustkryssare, självbyggd av ägaren, Folke Eriksson. För att bevara allt detta finns sedan 1995 en sammanslutning bildad med namnet ”Jac M Iversen Sällskapet”.

/Red.

Höstaktiviteter på Slandö Kalv

Fastän båtsäsongen är slut sover för den skull inte vår klubbholme, även känd som Björkfjärdens pärla, någon törnrosasömn. Under hösten har små grupper av beslutsamma män trotsat väder och vind och återkommande farit ut och uträttat omfattande arbeten.

Sålunda har flytbryggorna vid södra udden byggts samman till en enda enhet med kraftigt virke och metallbeslag. Vidare har en utgallring av trädbeståndet skett varvid åtskilliga träd har fällts och kapats upp till hanterliga bitar. Resultatet har blivit ett öppnare, ljusare område runt hamnplanen och bakom hamnvärdens bostad. En skönare ”Kalven” ser fram mot en ny seglationssäsong –och dit är det nu inte alldeles förtvivlat långt... /Red.

Dam- sektionen

SBK:s damsektion bildades 1952 och har till ändamål ”att hålla kontakt med de kvinnliga medlemmarna samt vara båtklubben behjälplig såväl praktiskt som ekonomiskt”.

När du som kvinna blir medlem i SBK blir du automatiskt medlem i damsektionen utan ytterligare avgifter. Det kan hända att informationen om detta är otillräcklig, så att det kan finnas medlemmar i klubben som inte vet att de också ingår i damsektionen. Därför vill jag härmed poängtera att alla damer i SBK är varmt välkomna att delta aktivt i damsektionens verksamhet.

Våra träffar år 2005

1:a onsdagen i nedanstående månader

2 februari	7 september
2 mars	5 oktober
6 april	2 november
4 maj	7 december
1 juni	

Vad är det vi gör då?

För närvarande är vi ca 15 personer som är aktiva medlemmar i sektionen. Vi träffas en gång i månaden (1:a onsdagen i månaden) under tiden februari – juni och september – december. Mycket av vår energi går åt till att åstadkomma vinster till de lotterier, som är vår inkomstkälla och som finansierar verksamheten, men vi gör mycket annat också. Vi hjälper till med kaffekokning och servering vid klubbens medlemsmöten. Av tradition ordnar vi varje år sillfrukost vid vårstämningen på Kalven. Vi bjuder på adventskaffe någon söndag före jul.

Ekonomiskt bidrar vi till klubben med t ex inredningsdetaljer till klubblokalerna. Därutöver gör vi mycket annat trevligt som utflykter, studiebesök, en och annan temadag (vinprovning och akvarellmålning har vi haft 2004). Vi har även gjort resor för nöjes skull både inom och utom landet. Vi har det trevligt och roligt när vi träffas.

Det börjar också finnas behov av föryngring, nya idéer och alltså flera aktiva medlemmar. Du är så välkommen att ringa mig (eller någon annan du vet är aktiv i damsektionen) för att få mer information. Gör gärna ett besök hos oss när vi har våra träffar.

Hjärtligt välkomna

Rigmor Andersson
Ordf. i SBK:s Damsektion
Tele; 550 38026

Hyres- höjning!

Styrelsen har beslutat att höja hyran för kompassen från och med 050101

De nya hyrorna är:

MEDLEM	1500kr
BEKANTA TILL MEDLEM	2300kr
ANNAN FÖRENING	2800kr
FÖRETAG	3800kr

En lärorik Östersjödust

Av Joel Andersson ordföranden i Södertälje Båtklubb
1929-1939, publicerad i "Segling" nr 9, 1928

Den segling, som jag nu går att skildra, var avsedd att via Landsort gå till Gotland och Visby. Jag skriver "var avsedd", ty den blev icke helt fullföljd och detta är just den spännande upplevelsen.

Efter de för en sådan segling vanliga förberedelserna avseglade vi den 22 juni kl 7 på aftonen från yttre Maren i Södertälje. Besättningen bestod av tre man förutom mig själv. Två voro med på långsegling föregående år, men den tredje, en vän till min äldsta son och styrman hade jag aldrig sett förrän vi träffades innanför Gudruns reling. De två visste jag vad de dugde till men den nya seglingskamraten var för mig en ny bekantskap.

Det blev en långsam kryss genom Södertälje kanals södra del i en svag sydlig vind, som, då vi kommit nästan igenom, alldeles dog ut. En båt av Gudruns storlek och tyngd är det i stiltje icke mycket att göra åt, utan hon ligger där hon ligger och bär sig åt hur hon vill. Man måste bara ge sig till tåls och vänta på en vindkåre eller en gentleman i motorbåt som säger: "släng hit en tamp". Kåren lät denna gång vänta på sig, men gentlemanen kom, och vi slängdeampen.

Nu inträffade det, som nödvändigt måste inträffa, när man med en lätt båt med svag motor skall ta upp bogsering av en tung båt och lägger sig tvärs den riktning som innehas av båten som skall bogseras och börjar dra i den riktningen. Det behövs då en hel fjärd för att komma i rätt kurs, men här hade vi ingen fjärd utan endast Södertälje kanals södra kanalmyning. Följden blev att vi bogserades upp i pålverket efter en gammal brygga vid Viksängslandet, där vi klämdes ordentligt fast och nu kom vin-

den också frisk och hjälpte till att driva oss in mellan pålarna. Gentlemanen motorbåten såg ledsen ut att hans välmenta tjänst gav så tråkigt resultat, men vi tackade honom för den goda viljan och jobbade oss själva loss. Vinden friskade och mörka drivande moln stego upp, varför vi motsågo en start av vår långfärd i ruskväder. När vi kommo upp i Järnafjärden kom den första regnskuren, med kraftig vind: loggboken säger 6 á 7 sekundmeter. För styrbords halsar gingo vi dikt bidevind genom Skansundet, ut i Himmerfjärden och med kurs mellan norra och södra Fräckstahäll in i Rangstaviken, där vi ankrade kl 11 på kvällen framför vår vän skeppar Gustafssons stuga.

Efter den första natten ombord gjorde vi på morgonen uppvaktning hos vår vän för att höra efter hans och gummans befinnande samt för att se, om grisen hade växt. Vilket senare han anser vara lika viktigt! Den gamle sjöbussen har här byggt sig en stuga vid en idyllisk vik och slagit sig till ro på gamla dar efter att ha plaskat omkring i Östersjön större delen av sitt liv. Han är alltid glad åt besök och en pratstund, med eller utan en grogg. Helst med om det så kan passa, och då flödar minnena från hans färder både inom- och utomskärs, i storm och i mörka nätter, men också om solskensdagar berättar han. Då vi framlade vår seglingsplan, genmålde han: "Då får ni nog lära er vad hårt väder vill säga på Östersjön. Det har varit stormigt hela försommaren och det ser ut att bara vilja fortsätta på samma sätt."

Så blev det också. Nästan hela tiden de 14 dagar vår segling varade fingo vi rusk, och det ena hårda vädret avlöste det andra, för att ibland ge oss full storm med ända upp till 24 sekundmeter enligt uppmätning vid Landsort. OM läsaren av dessa rader någon gång gör ett strandhugg hos kapten Gustafsson i Rangstaviken, så drick er först otörstig av det härliga, friska vattnet i hans källa, och fyll sedan på ert färskvattensförråd därur. Det får ni så gärna, men gör först er uppvaktning och begär hans tillåtelse. Vi hade redan från början avsett att ta vårt färskvattensförråd här, ty ett bättre vatten får man leta efter. De gamla generalstabskartorna ange källan som hälsokälla! Vi fyllde alltså våra kärl, sade farväl och avseglade för Landsort, dit vi ankommo kl 2 på dagen midsommarafton efter mellanlandning i Fifong.

Då vi kommo upp emot Landsort voro vi villrådiga om det med rådande vind och sjö vore bättre att gå in i Västerhamn eller om vi hellre borde gå runt udden

och angöra Österhamn. Denna senare bjöd visserligen på svårare insegling men på lugnare vatten i hamnen.

Vi bestämde oss för Österhamn, där vi också kommo in och gingo till ankar, utan en enda bottenkänning i den smala rännan mellan skäret, som ligger mitt i inloppet och Landsorts höga klippvägg. Vid ostlig hård vind råder jag dock ingen seglare att försöka gå in eller ut här.

Redan vid vår uppankring sågo vi på bergknallarna flickor skymta i vita, luftiga klänningar, vilken syn gjorde min besättning så yr i huvudet att den knappast kunde förmås att göra klart skepp efter seglingen. Obevekligt måste dock allting klars ombord innan någon landgång blev tillåten. Då vi sedermera kommo i land möttes vi av äkta midsommarstämning. Nere vid den andra hamne höll man på med resandet av en midsommarstång med de allra yngsta landsortsinvånarna omkring under otålig väntan på att få sig en ringdans. Många unga och sköna damer funnos tillstädes, dels tillhörande den fasta ortsbefolkningen, dels sådana som rest hit ut till föräldrar och släktingar för att fira midsommarfesten. Silkesstrumpor och de tunnaste klänningar, allt fanns här precis som vid vilken annan sommarort som helst. Och lotsarna i sina stilfulla, blåa uniformer välsittande på kraftiga figurer och det hela avslutat av den klädsamma vita mössan med kokarden. Lotsfruar med en friskhet som havets sälta, brynta även de av sol och vind fullkomna bilden av Landsort firande midsommarfest. Sålunda lämnande åt den ärade läsaren att räkna ut att vi här hade den allra härligaste midsommar, vill jag i förbigående ge en liten historik över Landsort och dess invånares förhållanden, så långt dessa äro mig bekanta.

Landsort är beläget på Öjalandet, som egentligen icke är ett något land utan nästan en enda klipprensa, eller remsa med klippor av en halv mils längd. Landsortsborna själva påstå dock att de t o m ha en skog på ön –och verkligen! –på öns norra ända växer ung tanig björk, en mängd buskväxter och något gran och tall. Här voro också en gång i tiden ett par små gårdar belägna, vilka nu emellertid äro utplånade. Kvar finnas endast några ängsstycken bevuxna med ett gräs, som för sådana öar är karaktäristiskt, mycket vattensjuk som jordmånen är. Uppe i en hög klippa nära stranden finnes en skjättegryta av väldiga mått, tre meter djup och lika stor i diameter, vilket folket kallar ”offerkällan” och vari även vi offrade vår skärv.

På ön finnes utom lotsstation även tull och telegraf (radio) jämte poststation. Även finnes där en liten välskött affär till stor välsignelse för befolkningen, som där kan köpa det mesta av sina dagliga förnödenheter. Bostäderna, som alla ligga omkring hamnen och upp mot fyren äga ingen stor variation vad arkitekturen beträffar, utan äro de små slätstrukna husen dominerande av den typ som är välbekant från skärgården. På bergknallarna såväl som i sänkorna mellan dessa ligga de fina och pyntade ned sina dvärgtappar omkring, ty någon myckenhet matjord kan här inte bli tal om.

För långa tider sedan lågo vid Landsort cirka 20 båt-lag fiskarborgare från Trosa, vilka bodde i enkla kojor och fiskebodas då de voro här ute för strömmingsfiske. Numera bo här inga fiskare, och något yrkesfiske bedrivs ej. Lotspersonalen fiskar dock då vädret är tjänligt för sitt privatbehov och då ofta med stor fiskelycka.

Den väldiga fyren som dominerar hela samhället och kastar sina mäktiga ljusknippen ut över omgivande farliga vatten ombyggdes i sitt nuvarande skick 1870. Den första fyren, som byggdes av trä uppfördes på

1600-talet av fru Margareta von der Hagen, men den förstördes av eld 1686 och 1687, men då av gråsten med stadiga tjocka murar, vilka ännu i dag, med den förändring som företogs 1870 uppbära den stora lanternin, vilken numera är utrustad med fullt moderna ljusanordningar.

Lotsarna här ute äro av det allra präktigaste svenska sjömansvirke. Lugna, värdiga och självmedvetna i detta ords bästa bemärkelse. Ofta och medvetet våga de sina liv vid uppfyllandet av sin plikt, då stormen ryter och Östersjön vräker sina mäktiga vattenmassor mot deras klippa och de måste ut i det svartaste mörker för att ge ledning och hjälp åt fartyg, som annars skulle gå under mot de många grunden, klipporna och skären.

Då kejsarjakterna under de tyska och ryska örarna kommo på besök till våra kuster med de mäktigaste härskares dyrbara liv ombord, då togs den allra mest betrodda lotsen ut för att föra dem förbi våra farliga klippor och skär. Från dessa lotsningar bära ett par av de äldre lotsarna vackra minnen i form avur och kråsnålar med kejsarörnar och inskriptioner. Jag såg såg sådan hos den gamle f d mästerlotsen A Holm och hos nuvarande överlotsen Sjöblom. Hr Holm berättade en rolig episod från en sådan lotsning som han var med om då det gällde att lotsa Hohenzollern med kejsar Wilhelm II ombord. Det var meningen att gå in mot Tullgarn, där kung Oscar II vistades, men det ansågs icke rådligt att gå ända in i viken. Lotskapten Smith som var med ombord frågade Holm om han trodde sig om att gå ända in i viken, så ville kejsaren överraska kung Oscar med att ha Hohenzollern liggande där nästa morgon. Holm förklarade sig kunna göra detta, och följande morgon var kungen angenämt överraskad över att ha sitt höga främmande inne i Tullgarnsviken. Då kung Oscar kom ombord vid mycket gott lynne uppsökte han lotskapten Smith, som var en man av icke så ansenlig storlek vad växten beträffar, fattade honom i rockuppslaget och sade: ”Vad tror du att kejsaren skulle ha sagt om du nu hade satt honom på grund?” ”Jo, han skulle helt säkert ha sagt: där står den där lille jäkeln, som satte mig på grund” svarade Smith.

Men nu åter till min seglingskildring efter ett angenämt uppehåll vid Landsort. Det är ju så, som det så riktigt står någonstans, att därav hjärtat fullt är, därav talar ock munnen, och jag vill tillägga; därom skriver också pennan!

Midsommardagens förmiddag hörde vi oss för om väderleksutsikterna, och dessa voro uppehållsväder med måttlig vind från ost till sydost. Och ingen stormvarning var hissad vid fyren. Överlotsen som konsulterades sade, att ett sådant meddelande kunde komma när som helst igen, ty det såg inte ut att bli stadigt. För övrigt hade det varit den blåsigaste försommaren på länge. Och så såg det ut att vilja förbli. Vi beslöto emellertid att ge oss iväg och gjorde klart för avfärd, stuvade grejorna, minskade segel och hissade på. När allt var klart bogserades vi ut ur hamnen efter ett farväl till Landsort, som vi trodde för flera dagar.

Komma klar av Öjalandet satte vi kurs mot Visby med en verklig och styrd kurs av syd ½ ost med vinden in om babord och lätta skot. Vädret var grått och tungt, vinden ca 5 sekundmeter med måttlig sjö. Snart försvann Öjalandet ur sikte och Landsorts fyr torn blev allt mindre och mindre, tills det sågs som en dunkel fläck vid horisonten för att slutligen försvinna.

Nu voro vi endast vi, och vad som kunde finnas uti oss av förmåga att klara okända situationer på sjön, vilket jag vid rannsakan icke fann oss ha stort mer utav än den goda viljan. I övrigt fick det bli ett litande till god tur och att grejorna skulle hålla samt att vinden skulle bli gynnsam hela vägen. En väldig remsa rörligt vatten, en väldig remsa horisont och runt om likadant –man kände sig liten, mycket liten. Det är en sak att känna sig morsk och stor på en väldig ångare eller på en stor seglare med befälet i händerna på en yrkesman och provat i en sådan dust. Det är svårare att hålla morskheden och storheten uppe i en liten seglbåt, överlämnad åt egna, i en öppen havssegling oprövade krafter med alla möjligheter väntande på en. Det går icke att fly undan, utan man måste möta dem med vad som kan tas ut ur en själv och båten samt de goda gudars bistånd.

I fyra timmar hade vi hållit samma kurs utan att behöva röra skoten och hade hoppats få behålla dem så tills vi siktat Stenkyrkehukuks fyr på Gotland. Nu började det emellertid flappa i seglen som måste halas hem mer och mer. Tills vi lågo kryssande mot en sydlig vind som blåste allt hårdare. Sjön blev nu också allt grövre, och vi fingo allt fler sjöar över oss, tills det icke längre gick att bara ligga till vinden utan vi måste börja väja undan för de värsta sjöarna och brotten.

Omedvetet ägnade vi våra tankar åt huruvida vi gjort allt som skulle kunna göras för att sätta oss i de största möjligheter att klara oss, om så skulle behövas. Vi funno då att vi bara räknat med vackert väder och gynnsam vind, vilket jag tror är den största synd som en sjöman kan begå. En hård kryss mitt på Östersjön hade vi räknat med. Och nu voro vi i den! Vi hade inte en gång ordentligt haspat luckan föröver, utan när förskeppet dök in i ett brott så lättade luckan och vattnet strömmade ner i skansen. Jag kröp själv föröver, satte fast luckan samt lade en surring på ankaret, som kommit loss ur bädden och hasade omkring på däck vid krängningarna. Vi hade vidare uraktlåtit att anskaffa ett drivankare för den händelse vi skulle behöva lägga bi eller förlora riggen.

Vinden och sjön blev mot skymningen allt svårare och för länge sedan hade vi blivit ordentligt blöta. Gudrun skötte sig dock utmärkt, om hon också slog hårt i sjön i följd av sin stora bredd och flathet i stävpåret. Men detta nedast om sjöarna togos för mycket tvärs. Två av besättningen hade nu gått ner i kappen; yngsta gästen hade lagt sig och rörde sig icke fast vattnet rann över honom från kappsargarna som hade blivit otäta genom de svåra vridningarna och krängningarna vid båtens arbete i sjön. Allt var för övrigt blött där nere, kläder, madrasser och allt.

Den nya seglingskamraten, en för övrigt hygglig och präktig pojke stoppade inte riktigt för strapatserna utan började visa tecken på hysteri. Vi fingo ned honom i kappen och stängde luckan för att vara säkra på att ha honom kvar ombord. Vid 9-tiden på kvällen förlorade vi vår enda livboj, vilken sköljdes överbord av ett brott som slog ned över akterskeppet. Livbojen var fastklämd över den runda kabelgattsluckan ned mot däck, den var dessutom benslad med lätta benslingar, men den revs ändå bort av sjön. Ett försök att bärga den hade varit lönlöst – det kändes dock som att ha lämnat en kamrat efter sig. Den hade hela tiden tillhört båten och dessutom skulle ju varit en vän i nödens och farans stund.

Trägen utkik efter Stenkyrkehuks fyr började hållas vid halv tiotiden men utan resultat. Lotsarna vid Landsort trodde att vi skulle klara överseglingen på cirka 10 timmar, och detta borde väl också ha lyckats om vinden stått så som vid starten. Men kryssen i den grova sjön hade hindrat oss allt för mycket. Allt var vått ombord – vi själva våta och frusna och sjön allt värre. I Visby hade det varit svårt att på natten göra

en insegling med nu rådande vind och sjö, obekanta som vi voro med inseglingsförhållandena. När jag därför uttalade orden: ”Vi vänder” var därmed den koncentrerade tanken hos hela besättningen uttalad, och det kändes som en lättnad att det blivit sagt. Vi voro beredda på en ordentlig översköljning i vändningen, men Gudrun vände utan att ta så värst mycket över sig och for undan som om hon själv tröttnat på att stampa sig fram mot den hårda sjön. Nu gick det i motsatt kompasskurs och om än sjöarna reste sig höga bakom oss och liksom tittade ner till oss ombord för att sedan kasta sig över och uppsluka oss red båten väl upp med sitt breda, bäriga akterskepp. En sådan segling undan vind och sjö är dock, som varje seglare vet, ofta allt annat än riskfri. Då vår båt skruvade iväg på näsan snett ned i en vågdal kom den tunga åtta meter långa bommen efter ett stycke för att – när hon åter reste – slå tillbaka så att det ven i vanten, där dessa åter sträcktes. Det knakade i ledvagn och knapar.

Den kurs vi nu hade skulle föra oss tillbaka till Landsort – men gjorde den verkligen det? Vi hade ju legat på kryss i flera timmar och hade som kontroll endast haft vår tidtagning på krysslagens längd i tid. En timme innan vi fingo Landsort i sikte hade jag liksom en känsla av att vi voro väl långt norr över, varför en mera västlig kurs sattes. Denna förde oss också i sikte av Landsort, vars fyr torn vi började skönja såsom en liten mörk fläck i morgondiset. Någon egentlig natt hade vi icke haft. Det var en sådan natt vid midsommar, då dagen började försvinna vid den västra horisonten stod gryningen redan och väntade vid den östra. Vid inseglingen till Landsort valde vi denna gång Västerhamn, dit vi också lyckligt inkommo på morgonen efter att ha legat ute i Östersjön sedan förmiddagen föregående dag.

Hemfärden efter denna minnesrika segling gick från Landsort över Dalarö, Vaxholm och genom Hammarbyleden in i Mälaren. Den skedde i regn och hård vind som t o m blev så hård att vi tvingades att söka nödhavn i Elfsnabben där vi måste kvarligga ett helt dygn innan vi kunde fortsätta. Våra två sista seglingsdagar tillbringades i Mälaren och de voro två av föregående sommars vackraste dagar, med strålande sol och lagom vind. De blev en fullkomlig belöning för allt regn och rusk, som kommit oss till del i seglingens början. Men även dessa skola gömmas i oförgätligt minne. Och nu stundar åter nya av båda slagen.

Avsändare:
Södertälje Båtklubb
C/o Stening
Vårbovägen 10
152 51 Södertälje

B - Föreningsbrev

Porto
betalt

Anslagstavlan

